

Aktualna pitanja u zaštiti šuma – moderator Silvija Zec, prezentacija mr. Jasne Molc

Utjecaj klimatskih promjena kojima svjedočimo: poplave, suše, napadi štetnika, orkanski vjetrovi, požari... U skladu s tim, nužno je jačanje otpornosti ekosustava, uz očuvanje genetskog resursa uz institucionalna podrška u financiranju s obzirom na dugotrajnu sanaciju i obnovu. ICP Forests – praćenje stanja oštećenosti šuma, koje provodi Hrvatski šumarski institut od 1987. godine pokazuje rastuće trendove za najvažnije vrste: rast oštećenosti hrasta s 38% na 56, dok jasen izaziva još veću zabrinutosti: rast oštećenosti s 40 na alarmantnih 77%, i to u razdoblju od samo 10 godina. Među štetnicima ističu se potkornjaci: *Trypodendron domesticum* (bukov drvaš ljestvičar) i *Trypodendron signatum* (hrastov drvaš ljestivčar) koji uzrokuju i do 60 % gubitka vrijednosti sortimenata.

Darko Posarić – hrastovu mušicu najviše privlači sortiment koji je odrezan prije šest tjedana.

Akutno odumiranje hrastova – prvi puta uočeno 2019. godine na hrastu crniki na Hvaru, a već 2024. godine u Spačvi na hrastu lužnjaku. Dr. sc. Milan Pernek – istraživanje akutnog odumiranja hrastova je provedeno na hrastu crnici na Mediteranu. Sve 4 bakterije na lužnjaku su vezane sa krasnicima koji prenose bakterije. U Vinkovcima je održana radionica gdje su pozvani inženjeri da pomognu u praćenju stanja na terenu.

Hrastova mrežasta stjenica – prvi nalaz u istočnoj Slavoniji 2013. godine te se mislilo da ovo neće biti tema, ali se ove godine pojava pretvorila u javnozdravstveni problem. Nives Salopek – najveća oštećenja primijećena u sastojinama I. i II. dobnog razreda. Javnost je senzibilizirana, imamo česte upite u urbanim područjima. Dr. sc. Marina Popijač – JU PP Medvednica ima dobru suradnju s Hrvatskim šumama, pravovremeno obavještavamo javnost i posjetitelje parka prirode. Čim vidite krošnje sive boje, znate da je riječ o hrastu kitnjaku.

Bukova skočipipa – stalan štetnik u bukovim sastojinama, gradaciji posebno pogodovali ovogodišnji klimatski ekstremi. Emilija Seidl – na području UŠP Koprivnica proveli monitoring, 2022. godine prvi napad *Rhynchaenus fagi* (bukove skočipipe), 2023. malo jači napad, svrstali smo ih u stupanj oštećenosti. Nema metoda sprečavanja, nadamo se da će prirodno nestati, moramo pratiti i vidjeti što će se dogoditi. Mr. Mandica Dasović – bukova skočipipa se prvo pojavila na području šumarije Gračac, bukva fiziološki slabi, listići mali, puno lisnih ušiju... s obzirom na važnost bukve, pojava izaziva zabrinutost jer se oštećenja vide golim okom. Dr. sc. Marko Zorić – nema neke razlike u privatnim šumama, štetnici ne poznaju granice. Razlika je što privatni šumoposjednici nemaju organiziran monitoring. Problem struke je što nemamo registrirana sredstva propisana zakonskom regulativom.

Požari kao posljedica promjene klime - ekstremne temperature, dugi toplinski valovi i izostanak oborina uvjetuju pospješuju nastanak požara. Ove godine oko 11.400 ha opožarenih šuma i šumskih zemljišta, što čini 4% požara otvorenoga prostora u RH. Značajna ulaganja tvrtke HŠ d.o.o. - na integrirani sustav protupožarnog videonadzora potrošeno je 7,7 mil eura. Očekivani rezultati su povećana sigurnost i zaštita šuma od požara, otkrivanje inicijalnih požara, skraćeno vrijeme intervencije vatrogasaca te bolja koordinacija na terenu prilikom gašenja.

Ante Slamić – glavni faktor na koji bi se trebala bazirati obrana od požara je ljudski faktor odnosno preventiva. Trebamo educirati djecu i ljude.

Helena Jakobović – ljudi vole ići u prirodu, ljudski oprez sprečava 90-ak % požara. Pokrenuta je kampanja „Nemar je prva iskra“, uz razne edukativne pitalice i nagrade se pokušava potaknuti veći opreza posjetitelja šume. Dalibor Hatić – potrebna je reakcija na promjene izvan onih na koje smo naučili reagirati; ističe potrebu intenziviranja monitoringa.

Natura 2000 i planovi upravljanja, aktualno stanje i izazovi – moderator: prof. dr. sc. Ivan Martinić i Davor Bilović

U državnim šumama – 50,75 % šuma uključeno u EM, izrađeno 316 PUEM, u izradi 49 PUEM, ostaje za izraditi 76 PUEM...

Davor Bilović - prilagodba radova uređivanja šuma, tek potkraj 2018. usuglašeno što treba raditi. Vrlo zahtjevan rad u kratkom razdoblju, dok je druga godina bila malo manje zahtjevnija, edukacija je bila „u hodu“, pa je uslijedio projekt ECOMANAGER. Članica smo EU i u budućnosti nam slijede novi zakoni i uredbe koje moramo pratiti i primjenjivati.

Blandina Randić Potkonjak (MZOZT) – zajednički odlučili za model, šumari i zaštitari.. U samim ŠGP se vidi napredak, ali još uvijek postoji mogućnost za poboljšanje. Dosta vremena gubimo za doradu programa i njihovo vraćanje. Manjak ljudi je dio problema, a dodatno nas u lipnju zatrpala hrpa planova koje rasporedimo na duže razdoblje. Rješenje je stalna komunikacija kako bismo riješili nedoumice.

Intervencija 72.01., potpora iz Strateškog plana, dodjeljuje se kao kompenzacija za ograničenja u gospodarenju šumama na godišnjoj razini po hektaru. Proveden upitnik koji je ispunilo 126 šumoposjednika, od kojih 73 % iz Osječko-baranjske županije.

Davor Bilović – troškovi izrade planova upravljanja ekološkom mrežom su i do 30-ak % veći od troškova izrade ostalih ŠGP-a. Jesmo li ispravno radili, to ćemo vidjeti tek kad prođe niz godina. Što se tiče potpore za ograničenja u gospodarenju, privatni su šumoposjednici u prednosti po kriterijima odabira u odnosu na javnoga šumoposjednika.

Blandina Randić Potkonjak – ministarstvo je istaknulo potrebu povećanja alokacije i površine vezano uz intervenciju 72.01., ali nismo dobili pozitivan odgovor.

Prof.dr.sc. Ivan Martinić, kao mentor, ističe studentski projekt „ForPractice Natura 2000“ – istraživanje je obuhvatilo 4 plana upravljanja područjima ekološkom mrežom, 4 javne ustanove zaštite prirode, 10 šumarija iz 3 UŠP te 37 šumarskih stručnjaka.

Blandina Randić Potkonjak – što tiče suradnje i ocjene suradnje zaštite prirode sa šumarima, svi gledamo svoju struku i mislimo da je smo u pravu, ali je važna suradnja. Kada govorimo o planovima upravljanja zaštićenim područjem EM, ŠGP je plan upravljanja šumom, dok druga područja zahtijevaju druge planove upravljanja.

Davor Bilović – kroz projekt ECOMANAGER organizirane su edukacije ne samo stručnjaka uređivanja šuma, izrađen je priručnik.

Uredba o obnovi prirode - u okviru EU Strategije za očuvanje bioraznolikosti do 2030, a šire dio Zelenog plana. Istraživanja pokazuju kako je više od 80 % europskih staništa u lošem stanju. Dosadašnji naponi za zaštitu i očuvanje prirode nisu uspjeli preokrenuti taj

zabrinjavajući trend. Uredbom se prvi put definiraju mjere koje nisu usmjerene samo na očuvanje prirode, već i na njezinu obnovu. Na razini EU samo je 15 % šumskih staništa u dobrom stanju! 2017. godine je 98 % šumskih staništa izvrsno i dobro stanje očuvanosti.

Dr. sc. Aljoša Duplić (MZOZT) – ističe napredak u suradnji šumara i zaštitara od 2018. godine. Svakih 6 godina članica EU izvještava o stanju vrsta ili stanišnih tipova, 2019. godine je 73 % bilo dobro, a 27 % nije bilo dobro (jasen, lužnjak...). Uredba o obnovi prirode je obvezujući cilj kojim bismo trebali stvoriti otpornije ekosustave, odnosno osigurati pružanje usluga ekosustava i ostvariti 6 od 7 pokazatelja kao dokaz povećanja bioraznolikosti u šumskim ekosustavima. U iduće 2 godine planira se izraditi Nacionalni plan obnove prirode, međusektorski koji obuhvaća sve ekosustave.

Lovstvo, ugostiteljstvo i turizam u Hrvatskim šumama d.o.o. – moderator Josip Šešelj

Krajem 2023. HŠ d.o.o. obnovile sektor za lovstvo, gospodare s ukupno 26 lovišta; izrađen novi Pravilnik o lovnom gospodarenju HŠ, novi Cjenik odstrjela i usluga u lovu, uspostavili nadzor i kontrolu nad planiranim i izvršenim lovnim aktivnostima. U lipnju ove godine formirana Služba za lovstvo, ugostiteljstvo i turizam.

Vlatka Doko – ističe namjeru preuzimanja upravljanja nad više od 800 ležajeva u cca 137 objekata u vlasništvu HŠ, uglavnom na Jadranu, po isteku ugovora o najmu 2029. godine.

Dijana Benko – lovački dom Muljava nudi smještaj s ukupno 27 ležajeva te ugostiteljsku uslugu za razne manifestacije. 18 godina rada, 12 priznanja, lokacija idealna za cjelodnevne izlete, blizu su razne destinacije.

Državni inspektorat RH – moderator Davor Zec i Gordana Ugarković Brnić

Državni inspektorat je započeo s radom 01.4. 2019. godine, a osnovan je kao državna upravna organizacija, zadatak je provoditi inspeksijske i druge poslove koji su stavljani u nadležnost Zakonom o Državnom inspektoratu. Ciljevi su jačanje djelovanja u području zaštite okoliša, prirode, vodnoga dobra, prostornog uređenja, zaštite potrošača, zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, bilja i suzbijanja svih oblika nezakonitog obavljanja djelatnosti, rada i zapošljavanja te povećanja kvalitete usluga, boravka turista i života u RH. Ustroj DIRH-a: središnji ured se sastoji od Kabineta glavnog državnog inspektora, 17 sektora i unutarnje revizije te područni uredi (5 gradova). Glavni inspektor ima 4 pomoćnika koji koordiniraju radom sektora. Središnji ured Sektora za nadzor u šumarstvu i lovstvu nalazi se u Zagrebu, ukupno je 32 inspektora (šumarski, lovni).

Gordana Ugarković Brnić – šumskogospodarski planovi su temeljni dokumenti za gospodarenje i korištenje šuma i šumskih zemljišta na području RH. Dosta je problema s utvrđivanjem granica gospodarskih jedinica i odjela jer nisu obilježene. Zadnja izmjena i dopuna ZOŠ-a je bila dosta cjelovita, nastale dvojbe oko čl. 28. oko radova koji se smiju izvršavati nakon isteka ŠGP-a, a prije odobrenja novoga. Radovi uzgoja i zaštite se izvršavaju u skladu s potrebama, a sječa ne u količini većoj od desetogodišnjeg prosjeka.